VISIE EN INTEGRALE NOTA

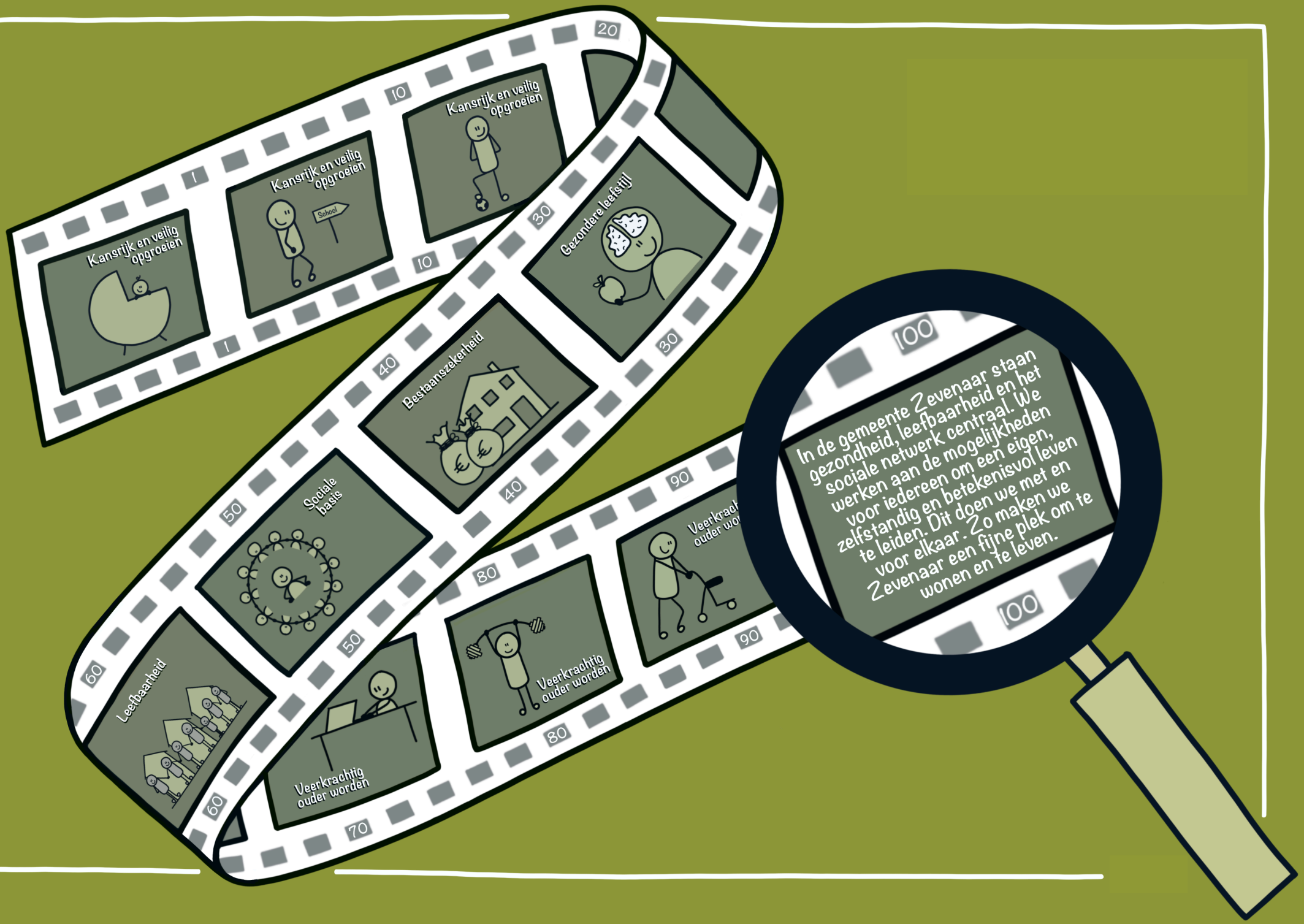
Sociaal domein 2024 - 2040

GEMEENTE
ZEVENAAR

Kansrijk en veilig opgroeien
1
Kansrijk en veilig opgroeien
School
10
Kansrijk en veilig opgroeien
20
Gezondere leefstijl
30
Bestaanszekerheid
40
Sociale basis
50
Leefbaarheid
60
Veerkrachtig ouder worden
70
Veerkrachtig ouder worden
80
Veerkrachtig ouder worden
90
100
In de gemeente Zevenaar staan gezondheid, leefbaarheid en het sociale netwerk centraal. We werken aan de mogelijkheden voor iedereen om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit doen we met en voor elkaar. Zo maken we Zevenaar een fijne plek om te wonen en te leven.
100

Inhoudsopgave

Voorwoord ..... 2.
Samenvatting ..... 3.

1. Inleiding ..... 4.
2. Kerncijfers | Zevenaar in beeld ..... 5.
3. Visie sociaal domein ..... 6.
4. Bouwstenen ..... 7.

4.1 Bestaanszekerheid ..... 7.
4.2 Sociale basis ..... 9.
4.3 Leefbaarheid ..... 10.
4.4 Gezondere leefstijl ..... 11.
4.5 Kansrijk en veilig opgroeien ..... 12.
4.6 Veerkrachtig ouder worden ..... 14.

5. Financiën ..... 16.
6. Bijlagen ..... 17.

Voorwoord

Een frisse nieuwe visie op het sociaal domein ligt voor u. In een domein dat steeds verandert, is het van belang dat we onze benadering van sociale vraagstukken heroverwegen en aanpassen. We nemen u mee in de eerste stap van het omarmen van een nieuwe koers voor het sociaal domein.

Van kostenbeheersing naar investeren
De samenleving waarin we leven wordt gekenmerkt door dynamiek en complexiteit. Onze uitdagingen op het gebied van zorg, participatie, zelfredzaamheid, werk, inkomen en jeugdhulp zijn divers. Ze vragen om innovatieve oplossingen. Veel van deze onderwerpen hebben met elkaar te maken en beïnvloeden elkaar. Dit zien we ook terug in de vragen van inwoners. Die gaan vaak niet over één onderwerp, terwijl wij wel gewend waren ze op zichzelf staand te behandelen. Het accent lag voorheen ook sterk op beheersing van de uitgaven. Als we een omslag willen maken naar meer integraal samenwerken, dan is het ook nodig om te investeren. Niet alleen in geld, maar ook in tijd, energie, werkwijze en verbinding met onze inwoners.

De kern van deze nieuwe visie en integrale nota ligt in gezondheid, leefbaarheid en het sociale netwerk centraal stellen. We hebben een duidelijke koers waarbij de samenhang tussen deze onderwerpen overkoepelend is. Onze focus hebben we verwoord in zes bouwstenen: bestaanszekerheid, leefbaarheid, sociale basis, gezondere leefstijl, veilig en kansrijk opgroeien en veerkrachtig ouder worden.

De bouwstenen vormen de basis voor ons beleid. Ze helpen ons bij het opzetten van een integrale bril wanneer we beleid opstellen, uitvoeren en evalueren. Die integrale bril vinden wij belangrijk.

Tegelijkertijd moeten we ook rekening houden met ingewikkelde vraagstukken of ontwikkelingen in de maatschappij waar wij niet of niet veel invloed op hebben.

Een actieve rol voor alle Zevenaarders
Deze visie is gebaseerd op het geloof dat iedereen een actieve rol kan spelen bij het vormgeven van een inclusieve en ondersteunende samenleving. Veel inwoners zijn gelukkig prima in staat om op eigen kracht de uitdagingen van het leven aan te gaan. Of met wat hulp van familie of vrienden. Sommige inwoners hebben wat extra hulp nodig. Soms tijdelijk, soms voor langere tijd. Daar kunnen en moeten wij iets in betekenen. En ook al kunnen we niet alles voor iedereen oplossen: we kunnen wel met elkaar kijken naar wat wel kan, wat werkt, wat helpt, wat ondersteunend is. Dat doen we zo goed mogelijk samen met onze inwoners en maatschappelijke partners. Wij vormen samen de(leef)gemeenschap. De visie weerspiegelt deze gezamenlijke zorg en verantwoordelijkheid.

Mee op reis
We hebben veel inwoners gevraagd om met ons mee te denken voor deze visie. Dat heeft uitdagingen, dwarsverbanden en doorkijkjes opgeleverd. De opbrengsten verwerken wij in onze uitvoeringsplannen. Hiermee vertalen we de visie te vertalen naar concrete doelen en acties. We nodigen u uit om deel te nemen aan deze reis. Samen kunnen we een sociaal domein vormgeven dat niet alleen aan de behoeften van vandaag voldoet, maar ook veerkrachtig genoeg is om de uitdagingen en ontwikkelingen van de toekomst aan te gaan.

Stef Bijl (wethouder)

Samenvatting

Dit is de visie en integrale nota voor het sociaal domein in de gemeente Zevenaar 2024-2040. Deze is met trots samen met input van onze inwoners, maatschappelijke partners, collega's, participatieraad, gemeenteraad en het college geschreven. Onze nieuwe visie luidt:

> *"In de gemeente Zevenaar staan het sociale netwerk, gezondheid en leefbaarheid centraal. We werken aan de mogelijkheden voor iedereen om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen. In een prettige en gezonde leefomgeving. Met en voor elkaar. Zo maken we Zevenaar een nog fijnere plek om te wonen, werken en leven!"*

Deze visie en integrale nota:

- geven aan wat voor gemeente we willen zijn;
- geven richting aan beleid en uitvoering binnen het sociaal domein;
- sluiten aan op de woon-zorg visie, omgevingsvisie en onze visie op de dienstverlening.

Om het beleid en de uitvoering vorm te geven, hebben we zes bouwstenen beschreven.

De concrete vertaling van alle doelen, keuzes en uitdagingen in de bouwstenen uit zich in de uitvoeringsplannen. Bij de uitwerking houden we rekening met de volgende uitgangspunten:

- iedereen doet ertoe en is van waarde (inclusie);
- de mens staat centraal (positieve gezondheid);
- voorkomen is beter dan genezen (preventie);
- niet ieder probleem vraagt om een professional voor de oplossing (normaliseren);
- de kosten soms voor de baten uitgaan (investeren);
- we maken het mogelijk houding' (we denken in oplossingen).

1. Inleiding

Voor u ligt onze visie en integrale nota voor het sociaal domein in de gemeente Zevenaar 2024-2040. Een nieuwe visie en een integrale nota met een andere aanpak geschreven. De vorige visie schreven we van achter ons bureau. Nu zijn we actief naar onze inwoners, maatschappelijke partners, collega's, participatieraad, gemeenteraad en college gegaan om te komen tot dit resultaat. (zie bijlage 1 voor de opbrengsten).

Wij zijn sinds 2015 verantwoordelijk voor jeugdzorg, werk en inkomen en voor de ondersteuning van inwoners die niet zelfstandig kunnen wonen of meedoen. Maar het sociaal domein is breder dan dat. Denk aan het lokaal gezondheidsbeleid, sport, kunst en cultuur, onderwijs, schulddienstverlening en leefbaarheid.

Tot nu toe was er wel een visie maar nog niet één integrale nota voor het gehele sociaal domein. Dat is nu anders. We hebben een overkoepelende visie en integrale nota geformuleerd. Alle thema's of onderwerpen zijn met elkaar zijn verbonden in één document.

Deze visie en integrale nota geven aan wat voor gemeente we willen zijn. Ze geven richting aan beleid en uitvoering binnen het sociaal domein en sluiten aan op woon-zorg visie, omgevingsvisie, visie op de dienstverlening. We houden hierbij rekening met de landelijke en regionale ontwikkelingen (zie bijlage 2).

Om het beleid en de uitvoering vorm te geven, hebben we zes bouwstenen beschreven. Hiermee stimuleren we de samenwerking binnen het sociaal domein en daarbuiten. De uitwerking van alle doelen, keuzes, uitdagingen in de bouwstenen volgt in uitvoeringsplannen. Voor de uitwerking hebben we een aantal uitgangspunten geformuleerd.

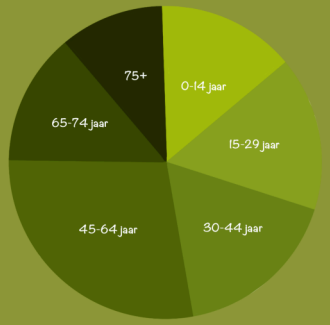
We zijn trots op de nota die voor u ligt. We hebben de koers ingezet richting 2040. Hoe nu verder? De aanpak per bouwsteen wordt voor een afgebakende periode, van maximaal vier jaar, vertaald in uitvoeringsplannen. Ook stellen we voor een aantal andere thema's aparte uitvoeringsplannen op. Denk hierbij aan het onderwijskansenbeleid en voor het onderwijs het integraal huisvestingsplan.

GEMEENTE
ZEVENAAR

2. Kerncijfers

De gemeente Zevenaar heeft ruim 45.000 inwoners verdeeld over verschillende kernen. De gemeente kent een rijk verenigingsleven met verschillende culturen binnen de kernen.

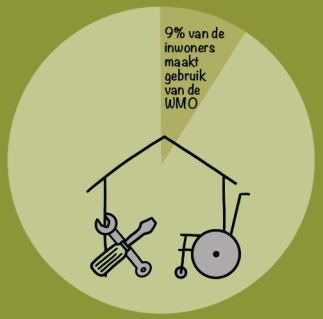

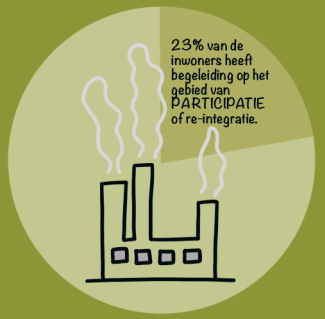
In het sociaal domein zijn we onder andere verantwoordelijk voor de uitvoering van de volgende 3 wetten: Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Participatiewet en Jeugdwet.

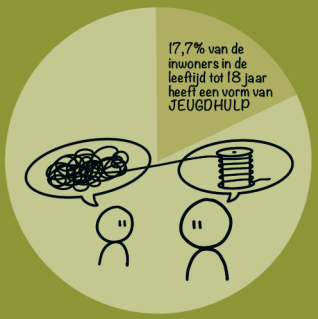
De Wmo is ingericht om te zorgen dat mensen mee kunnen blijven doen aan de maatschappij. Ondersteuning die hieruit gegeven wordt bestaat onder andere uit: hulpmiddelen, huishoudelijke hulp, vervoer, begeleiding en dagbesteding.

We zijn verantwoordelijk voor alle mensen die kunnen werken maar daarbij wel ondersteuning nodig hebben. Als het nodig is wordt met inkomensondersteuning het salaris aangevuld.

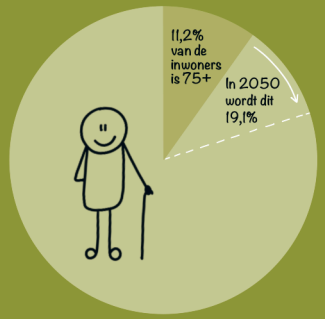
De gemeente moet ervoor zorgen dat inwoners gebruik kunnen maken van alle vormen van jeugdhulp. Bijvoorbeeld bij psychische- of gedragsproblemen bij een kind of bij problemen in het gezin.

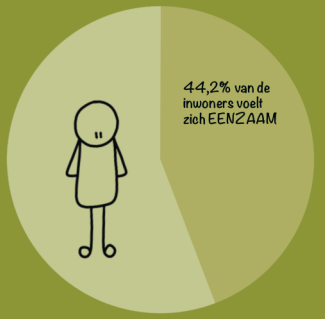

Daarnaast vallen de volgende cijfers voor het sociaal domein op in de gemeente Zevenaar:

3. Visie sociaal domein

In de visie sociaal domein 2020 – 2023 lag de nadruk op financiële beheersbaarheid en haalbaarheid. Er was minder aandacht voor onder andere sociale verbinding, de invloed van leefstijl en het benutten van gemeenschapskracht. Nu willen we meer bouwen en ontwikkelen. Met aandacht voor bestaanszekerheid en gelijke kansen voor iedereen.

We gaan samen aan de slag met de vraagstukken in het sociaal domein, vanuit een andere houding. Daarbij houden we de drie kernwaarden van de gemeente Zevenaar voor ogen: samenwerking, resultaatgerichtheid en klantgerichtheid. Onze visie voor het sociaal domein 2024-2040 is:

> *"In de gemeente Zevenaar staan het sociale netwerk, gezondheid en leefbaarheid centraal. We werken aan de mogelijkheden voor iedereen om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen. In een prettige en gezonde leefomgeving. Met en voor elkaar. Zo maken we Zevenaar een nog fijnere plek om te wonen, werken en leven!"*

Deze visie geeft richting aan onze toekomstige keuzes en investeringen. Zowel op onze houding, de inhoudelijke en financiële keuzes.

Hoe pakken we onze rol als gemeente?
We vinden meer en beter samenwerken erg belangrijk. Dat wil zeggen open gesprekken, meer samenwerking met maatschappelijke partners en inwoners en een meer samenhangende aanpak om flexibel om te gaan met veranderende omstandigheden. Bij het schrijven van deze visie en integrale nota zijn we in gesprek gegaan met onze inwoners. Het waren openhartige gesprekken. We weten nu wat er leeft en wat onze inwoners en maatschappelijke partners belangrijk vinden. Dat smaakt naar meer.

Met elkaar
Het komen tot effectieve en duurzame oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen vraagt samenwerking. We willen daarom meer en intensiever samenwerken met maatschappelijke en welzijnsorganisaties, (overheids)instanties, bedrijven en andere personen. Ieder met eigen kennis, middelen en netwerken. Door samen te werken kunnen we verschillende benaderingen en ervaringen koppelen. Zo ontwikkelen we meer gerichte, volledige en inclusieve oplossingen. We denken niet voor elkaar, maar mét elkaar.

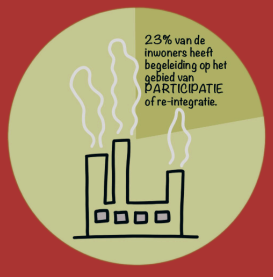
Samenhang binnen het sociaal domein
Samenwerking vraagt om een samenhangende aanpak. De uitdagingen en problemen die onze inwoners hebben, gaan vaak over meerdere onderwerpen. Ze hebben vaak ook meerdere oorzaken die met elkaar verbonden zijn. Geen enkele organisatie of instantie kan alleen alle onderdelen van die uitdagingen en problemen aanpakken. Ook niet de afzonderlijke afdelingen binnen de gemeente. Daarom bundelen we onze krachten binnen de gemeentelijke organisatie. Zo kunnen we goede en passende oplossingen bieden voor de zaken waar onze (kwetsbare) inwoners tegenaan lopen.

4. Bouwstenen

Om het beleid en de uitvoering vorm te geven, hebben we zes bouwstenen beschreven. Hiermee stimuleren we de samenwerking binnen het sociaal domein en daarbuiten. We beschrijven bij iedere bouwsteen wat we ermee bedoelen, waarom dit voor Zevenaar belangrijk is en wat ons te doen staat.

Bij de vertaalslag naar concrete acties in de uitvoeringsplannen, houden we telkens de volgende overkoepelende uitgangspunten in gedachten:

- iedereen doet ertoe en is van waarde (inclusie);
- de mens staat centraal (positieve gezondheid);
- voorkomen is beter dan genezen (preventie);
- niet ieder probleem vraagt om een professional voor de oplossing (normaliseren);
- de kosten gaan soms voor de baten uit (investeren);
- we maken het mogelijk houding (we denken in oplossingen).

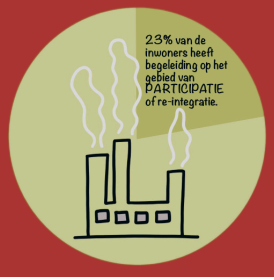

4.1 Bestaanszekerheid

4.1 Bestaanszekerheid

We dragen bij aan de mogelijkheden voor iedereen om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen. Hierbij gaat bijvoorbeeld om de zekerheid van een dak boven het hoofd in een passende en betaalbare woning. Zodat iedereen een comfortabel thuis heeft als basis. Het gaat ook om de zekerheid van een stabiel en voorspelbaar inkomen. Zo voelen inwoners zich financieel veilig en weerbaar. En het gaat om de zekerheid van werk of andere zinvolle invulling van de dag. Hierdoor hebben inwoners een doel en voelen ze zich betrokken bij de samenleving.

Waarom is bestaanszekerheid belangrijk voor Zevenaar?
Veel inwoners van gemeente Zevenaar maken zich zorgen over hun leven en toekomst. Dit komt omdat ze vragen en problemen hebben waarvan ze ervaren dat ze die moeilijk zelf kunnen oplossen. Het blijkt bijvoorbeeld dat in Zevenaar steeds meer inwoners met geldproblemen kampen. Dit betekent dat ze moeite hebben om hun rekeningen te betalen. Het is belangrijk dat wij dit vroeg zien. Zo kan er ingegrepen worden voordat de problemen erger worden. En nog liever weten inwoners zelf al de juiste ondersteuning te vinden voordat de problemen ontstaan.

4.1
Bestaanszekerheid

In gemeente Zevenaar kan niet iedereen wonen in een passende woning. Dit komt door de woningnood. Daarnaast komen er steeds meer inwoners uit specifieke doelgroepen (o.a. statushouders en uitstroom beschermd wonen) naar Zevenaar. We moeten ervoor zorgen dat ze een plek hebben om te wonen en zo nodig begeleid worden. Dit is soms moeilijk, ook voor de omgeving. Maar het is belangrijk dat we het samen doen, zowel in de stad als in de verschillende kernen.

Hier werken we naartoe:

- Passende huisvesting voor onze inwoners, die aansluit bij hun levensfase en/of gezinssituatie.
- Voldoende inkomen voor inwoners om aan hun belangrijkste financiële verplichtingen en basisbehoeften. Denk hierbij aan kosten voor wonen, energie, zorg, eten en onderwijs.
- Het tegengaan van armoede onder kinderen en jongeren.
- Werk als uitgangspunt. Kan dat niet? Dan doen we ons best voor een daginvulling die past bij iemands vermogen en de levensfase. We vinden het belangrijk dat inwoners zelfstandig zijn en gebruikmaken van hun eigen talenten.

We zetten voor bestaanszekerheid in op:

☑ Het stimuleren dat inwoners een sterk sociaal netwerk hebben. Hier kunnen ze op terugvallen voor advies en hulp.

☑ Makkelijk bereikbare steunpunten waar inwoners terecht kunnen met vragen over geld en regels (financieel trefpunten).

☑ Het bekender worden van onze inkomensondersteunende maatregelen en minimaregelingen. We zorgen dat inwoners makkelijk hun weg hier naartoe kunnen vinden.

☑ Effectieve en toegankelijke schulddienstverlening.

☑ Richting geven aan de opdracht voor voldoende plekken om te wonen. Dit doen we door te luisteren naar de behoeften van inwoners. Ook voldoen we aan de eisen van de hogere overheden op dit gebied

☑ Genoeg kansen voor inwoners die moeite hebben om werk te vinden (re-integratie en inburgering).

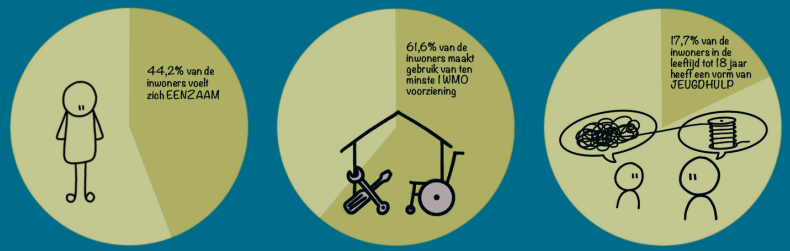
☑ Meer betaalde banen en het stimuleren van andere zinvolle daginvulling. Hierbij zien we zinvolle daginvulling (zoals mantelzorg) ook als alternatief voor werk.

☑ Speciale aandacht voor het voorkomen van jeugdwerkloosheid en voortijdig schoolverlaten.

☑ Het voorkomen van armoede onder kinderen en jongeren . We leggen nadruk op het creëren van een goede start voor hen.

☑ Basisvaardigheden, zoals digitale vaardigheden en lezen, verbeteren.

Zo draagt bestaanszekerheid bij aan de mogelijkheden voor iedereen om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden. Dit vanuit een stabiele (financiële) basis en gelijke kansen voor iedereen.

4.2
Sociale basis

Wat is de sociale basis?
De sociale basis betekent dat er activiteiten en voorzieningen zijn waar inwoners elkaar ontmoeten en ondersteunen, zich kunnen ontwikkelen en ontspannen. Inwoners kunnen samenleven en meedoen. Het versterken van de sociale basis gaat over het omkijken naar elkaar in de wijken, buurten en dorpen. Als laatste draait het om het vergroten van de (gezamenlijke) veerkracht van inwoners.

Waarom is de sociale basis belangrijk voor Zevenaar?
Het verenigingsleven in de gemeente Zevenaar bruist met tal van sportclubs, muziekverenigingen, carnavalsverenigingen, fietsclubs, wandelclubs, scoutingclubs en niet te vergeten schutterijen. Deze spelen een belangrijke rol in de dorpen en kernen van Zevenaar. We zien ook dat deelname aan het verenigingsleven niet voor iedereen logisch is of past. Het kost moeite om vrijwilligers te werven en te behouden en ook andere voorzieningen in de gemeente komen onder druk te staan. We vinden het belangrijk om hierin te investeren. Zo zorgen we samen voor een omgeving waar inwoners prettig kunnen leven. Een omgeving waarin we er voor elkaar zijn als dat nodig is

Hier werken we naartoe:
Het doel is om een sterke(re) sociale basis te organiseren. Dit doen we door de veerkracht en het groepsgevoel van onze samenleving te versterken. We stimuleren en faciliteren culturele activiteiten, ontmoeting, onderlinge hulp en samenwerking. De behoeften, vragen en inbreng van onze inwoners zijn daarbij de uitgangspunten. Daarbij maken we onderscheid tussen de persoonlijke, gemeenschappelijke en institutionele sociale basis.

De persoonlijke sociale basis is de eigen directe omgeving van familie, vrienden, kennissen. De maatschappelijke sociale basis is bijvoorbeeld buurtgroepen en verenigingen. De institutionele sociale basis bestaat vooral uit professionele instellingen zoals Caleidoz, Santé Partners, GGD en MEE. Hier horen ook de algemene/voorliggende voorzieningen bij. Dit is toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning.

We zetten voor de sociale basis in op:

- ☑ Persoonlijke sociale basis: we werken samen met onze inwoners en samenwerkingspartners om inwoners met een kwetsbaar netwerk te ondersteunen. Ook signaleren we vroegtijdig problemen. We zorgen voor (meer) mogelijkheden voor ontmoeting en meedoen.

- ☑ Maatschappelijke sociale basis: we investeren in plekken voor ontmoeting en contact. Ook faciliteren en ondersteunen we initiatieven hiervoor. Denk hierbij aan buurtinitiatieven via wijk-/dorpscontactpersonen. Of het geven van subsidies voor verenigingen en gezelschappen. En we stimuleren dat activiteiten en/of /faciliteiten voor meer dan een doel of doelgroep ingezet kunnen worden.

- ☑ Institutionele sociale basis: we geven subsidies en opdrachten aan (professioneel aangestuurde) instellingen die inwoners en hun netwerken ondersteunen. We stimuleren netwerken tussen maatschappelijke organisaties, en faciliteren multifunctioneel gebruik van openbare gebouwen. [1]

Zo zetten we het sociale netwerk centraal. Met en voor elkaar.

[1]Zie bijlage 4 voor voorbeelden van sociale basis per levensfase en in verbinding met andere beleidsvelden.

4.3
Leefbaarheid

Wat is leefbaarheid?
Leefbaarheid gaat over hoe goed je ergens kan leven, werken en ontspannen. Het gaat om sociale samenhang, voorzieningen en de gezonde, fysieke en sociale leefomgeving. Het is meer dan alleen een schone straat of een fijne buur. Het is alles om je heen. Leefbaarheid is het punt waarop de fysieke en sociale leefomgeving samenkomen. Daarom is de samenwerking met het ruimtelijk domein binnen de gemeente op dit onderwerp heel belangrijk.

Waarom is leefbaarheid belangrijk voor Zevenaar?
De gemeente Zevenaar bestaat uit een stad en meerdere kernen. De cultuur, sfeer en leefomgeving verschilt tussen deze plekken. Wat in het ene dorp past, past misschien niet bij het andere dorp en wat in de stad past, past misschien niet in een dorp. In de dorpen staan de voorzieningen, zoals een supermarkt, huisarts, een school of een café, onder druk. Sommige verdwijnen of zijn minder geopend.

Ook zijn voorzieningen in stad Zevenaar minder toegankelijk voor inwoners vanuit de dorpen. Dit komt door de beperkte bereikbaarheid met openbaar vervoer tussen de stad en de kernen. Er zijn nog veel andere plekken die een belangrijke sociale functie hebben in de dorpen en wijken. Denk hierbij aan de levendige dorps- en gemeenschapshuizen. Deze kunnen mogelijk nog beter worden ingezet, om bij te dragen aan een betere leefbaarheid in gemeente Zevenaar.

Wat staat ons te doen?
We willen de betrokkenheid en verbinding tussen inwoners verbeteren. Er moet ruimte zijn voor ontmoeting en er moeten passende, toegankelijke voorzieningen zijn voor iedereen.

De leefomgeving moet ook veilig zijn, zodat inwoners elkaar op een fijne manier kunnen ontmoeten. Elke inwoner heeft een eigen rol in het prettig leven in de omgeving. Ieder op de eigen wijze.

We zetten voor leefbaarheid in op:

- ☑ Integraal gebiedsgericht werken: we zien de gemeente als één geheel, met verschillende behoeften op verschillende plaatsen. Is er een probleem op het gebied van leefbaarheid? Dan lossen we dit samen met de inwoners op. Hiervoor is een goede samenwerking en verbinding nodig tussen de gemeente, de inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Wijk- en dorpsraden zijn hierbij belangrijk. Zij staan dicht bij de inwoners.
- ☑ Het ondersteunen van dorpsplannen van inwoners.
- ☑ Het stimuleren van sociale activiteiten, bijvoorbeeld door het inzetten van Zevenaar Doet.
- ☑ Meer gebruikmaken van dorpshuizen en wijkcentra.
- ☑ Een grotere rol van kunst en cultuur in het aanbod van activiteiten.
- ☑ Het vergroten van het gevoel van veiligheid bij inwoners en het handhaven van de openbare orde.
- ☑ Betere bereikbaarheid en toegankelijkheid van de dorpen en wijken en hun voorzieningen. Dit doen we samen met onze inwoners en bij voorkeur op initiatief van hen.

Zo draagt leefbaarheid bij aan een fijne en gezonde leefomgeving.

4.4
Gezondere leefstijl

Wat is een gezondere leefstijl?
Een gezondere leefstijl gaat over fysiek, mentaal en sociaal lekker in je vel zitten. Regelmatig bewegen en sporten, het hebben van een hobby waar je blij van wordt, gezond(er) eten en contact met familie en vrienden zijn voorbeelden van een gezondere leefstijl. Dit draagt bij aan de gezondheid en het welzijn van inwoners, zowel op de korte als op de lange termijn. Een gezondere leefstijl heeft ook een positief effect op het tegengaan van chronische ziekten en overgewicht. Het helpt voor een gezond hoofd en hart.

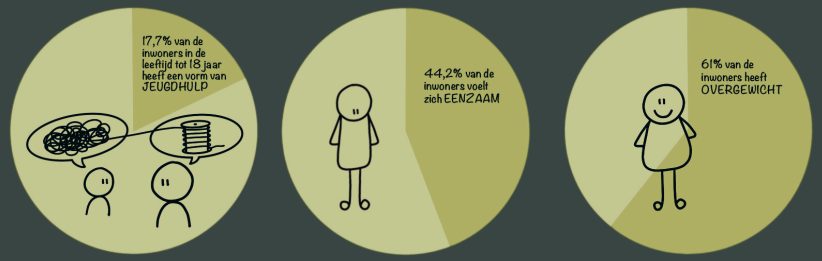
Waarom is een gezondere leefstijl belangrijk voor Zevenaar?
De gezondheid van onze inwoners wordt beïnvloed door zowel de eigen leefstijl als de omgeving waarin ze leven. Sociale isolatie, vergrijzing en opkomende problemen rondom overgewicht hebben een grote impact op onze gemeenschap.

Wat staat ons te doen?
We willen gezondheidsverschillen verkleinen en zorgen dat iedereen een gezondere leefstijl kan hebben. We vinden het belangrijk dat iedereen makkelijk gezondere keuzes kan maken. Hiervoor zijn er genoeg plekken nodig om actief bezig te zijn. Ook moeten er genoeg verbindingen in de buurt zijn waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten. Deze uitdaging pakken we samen met inwoners en partners uit het maatschappelijke en bedrijfsleven op. We streven naar een omgeving waarin gezond leven gemakkelijk is voor iedereen.

We zetten voor gezondere leefstijl in op:

- Een betere samenwerking tussen partners en versterken van verbindingen in buurten. Hiermee verbeteren we de gezondheid en vitaliteit van inwoners.
- We streven naar een ‘blue zone’. Dit is een plek waar mensen langer en gezonder leven dan ergens anders. Door preventief te handelen voorkomen we gezondheidsproblemen. Dit is zowel gunstig voor onze inwoners, als voor de gemeente vanwege mogelijke kostenbesparing.
- Verbindingen tussen het sociaal domein en de zorg. Zo kunnen we hulp dichter bij huis organiseren en het zorgsysteem ontlasten.
- Een veilige en gezonde omgeving met groene ruimtes die uitnodigen tot ontmoeting, beweging en kunst.
- Gesprekken met inwoners en partners over hoe we samenleven, ouder worden en onze openbare ruimte inrichten. Door samen te werken met lokale partners (en wijkteams) ontdekken we problemen vroeg en kunnen we passende ondersteuning bieden.
- Het aanmoedigen van inwoners om meer voor elkaar te betekenen door gemeenschappen te versterken.
- Het stimuleren en faciliteren van ontmoetingsruimtes. Hier kunnen inwoners samen sporten, bewegen en gezond koken.
  De drempel om actief te zijn is hierdoor lager.
- Het aanpakken van verslavingen en bevorderen mentale weerbaarheid.

Zo werken we samen aan een gezonder leven en een gezondere leefomgeving voor iedereen in Zevenaar.

4.5 Kansrijk en veilig opgroeien

Wat is kansrijk en veilig opgroeien?
Ieder kind en iedere jongere verdient een goede basis. Op jonge leeftijd wordt de basis gelegd voor de ontwikkeling tot een volwassene. De omgeving waarin kinderen en jongeren opgroeien bepaalt sterk welke kennis, vaardigheden en voorkeuren ze later hebben. De kans op een goede start of een goede basis zou niet moeten afhangen van wie je bent of waar je woont. Hier heb je namelijk weinig invloed op. Als samenleving kunnen wij deze kinderen en hun ouders een steuntje in de rug bieden.

We willen voorkomen dat kinderen en jongeren in kwetsbare situaties achterstanden oplopen. Of kansen missen om mee te doen, die misschien moeilijk in te halen of op te lossen zijn. Bijvoorbeeld op het gebied van (mentale) gezondheid, onderwijs en gedrag.

Veilig opgroeien gaat niet alleen om bescherming tegen fysieke gevaren, maar juist ook emotionele en sociale veiligheid. Hiermee bedoelen we het creëren van een omgeving waar kinderen zich veilig voelen, ze vrij zijn om op te groeien en hun omgeving verkennen zonder beperkingen.

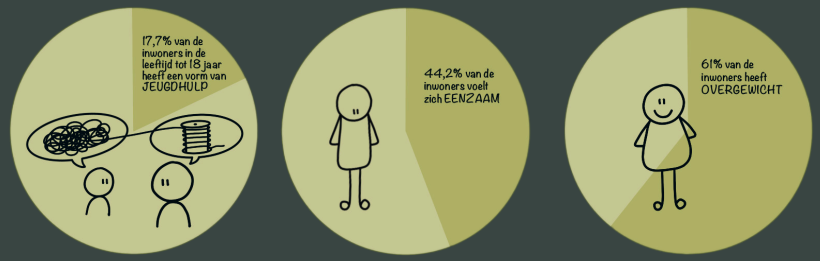
Waarom is kansrijk en veilig opgroeien belangrijk voor Zevenaar?
Het aantal kwetsbare gezinnen is relatief groot in Zevenaar. Dit maakt dat veel inwoners hulp bij opvoeden willen. Hierdoor is de druk op de jeugdhulp hoog. Er zijn lange wachttijden, stijgende kosten en personeelstekorten. Dit is nu nog een vicieuze cirkel die zichzelf in stand houdt en versterkt.

Elkaar ontmoeten helpt om sociale vaardigheden te ontwikkelen. Daarom is het belangrijk dat er genoeg mogelijkheden voor kinderen en jongeren zijn om elkaar te ontmoeten. We willen dat kinderen en jongeren in een fijne omgeving kunnen opgroeien: gezond, veilig en met gelijke kansen.

Wat staat ons te doen?
Een betere samenwerking is nodig om kinderen en jongeren kansrijk en veilig op te laten groeien. Ouders spelen een cruciale rol als eerste opvoeders Het is belangrijk dat zij weerbaar en sterk genoeg zijn en zich ook gezien en gesteund voelen in het opvoeden. Samenwerking is ook belangrijk als het gaat om onze partners in kinderopvang en onderwijs. Er moet bijvoorbeeld breed toegankelijke kinderopvang beschikbaar zijn, waarbij aandacht is voor kwetsbare kinderen.

Daarnaast is er voor kinderen in hun volgende fase goed en inclusief onderwijs beschikbaar, zo dicht mogelijk bij huis. Scholen zijn ook geschikte plaatsen om te zorgen dat kinderen meer bewegen, door speel- en sportplekken te maken. We zorgen ervoor dat voor gezinnen die minder te besteden hebben tóch het lidmaatschap van een sportvereniging kunnen betalen. Zo dragen we samen bij een aan gezondere leefstijl voor iedereen.

We helpen ouders ook. Zo kunnen zij hun opvoedrol goed vervullen en zo zorgen voor een goede basis voor hun kinderen. Op die manier kunnen kinderen en jongeren zo veel mogelijk thuis opgroeien, met hulp dichtbij. Daarvoor is het belangrijk dat er voldoende laagdrempelige en vrij toegankelijke voorzieningen zijn. Maar ook dat jongeren kunnen meepraten over wat nodig is. Zo krijgen zij meer ruimte en grip op hun eigen welzijn en hun omgeving. Dat draagt bij aan het creëren van een goede basis op het gebied van fysieke en mentale gezondheid en op sociaal vlak.

4.5 Kansrijk en veilig opgroeien

We zetten voor kansrijk en veilig opgroeien in op:

- ☑ Laagdrempelige, vrij toegankelijke voorzieningen voor ouders, kinderen en jongeren. Denk bijvoorbeeld aan jongerenwerk.

- ☑ Ondersteuning voor ouders door kennis, hulp en aandacht van elkaar, vrijwilligers en professionals. We betrekken ouders, kinderen en jongeren en informeren organisaties goed over het aanbod aan laagdrempelige voorzieningen.

- ☑ Investeren in de lokale teams. Dit zorgt voor genoeg (vak)kennis en een goede samenwerking met onder andere het onderwijs, (jeugd)-gezondheidszorg en veiligheid. Dit is in lijn met de landelijke ontwikkelingen rondom de hervormingsagenda Jeugd. Zo wordt problematiek bij een kind en gezin op tijd en meer integraal aangepakt. We kijken en bespreken met ouders naar wat hoort bij het gewone opvoeden en opgroeien en wat passende hulp is.

- ☑ Hierbij hebben we ook aandacht voor de overgang van 18- naar 18+, een periode waarin vaak veel verandert. Bijvoorbeeld op het gebied van hulp en ondersteuning. Wij maken op tijd duidelijke afspraken met betrokken partijen om jongeren zo goed mogelijk op weg te helpen naar een zelfstandig volwassen leven.

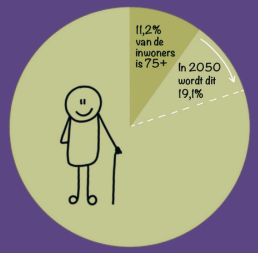
- ☑ Veiligheid. Dit gaat over sociale veiligheid, bijvoorbeeld op school, tot het versterken van de aanpak op huiselijk geweld en kindermishandeling.

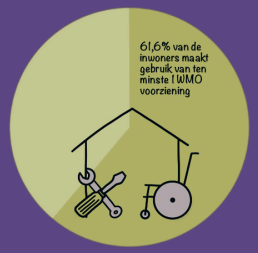
- ☑ Jongerenparticipatie. Jongeren praten mee over wat nodig is in Zevenaar. Denk hierbij aan werken, wonen en ontmoetingsplekken.

- ☑ Blijven investeren in de samenwerking met kinderopvang en onderwijs. Met name op het gebied van voorschoolse educatie, hulp bij het verbeteren van taal en lezen en de inzet van gemeentelijke hulp aansluitend aan de ondersteuning die gegeven wordt vanuit het passend onderwijs.

Zo draagt de inzet op kansrijk en veilig opgroeien bij aan de mogelijkheden voor ouders, kinderen en jongeren om een eigen, zelfstandig en betekenisvol leven te leiden.

4.6 Veerkrachtig ouder worden

Wat is veerkrachtig ouder worden?
Veerkrachtig ouder worden gaat om ouder worden in een prettige samenleving. Hier heeft iedereen, van jong tot oud, een plek. Inwoners voelen zich gewaardeerd, worden gezien en gehoord en doen mee naar vermogen.

Waarom is veerkrachtig ouder worden belangrijk voor Zevenaar?
We hebben in de gemeente Zevenaar te maken met een sterke vergrijzing van de bevolking. In 2024 is 11,2 % van onze inwoners 75 jaar of ouder. In 2050 stijgt dat waarschijnlijk naar ongeveer 19%. Steeds meer mensen hebben geen netwerk om zich heen. Hierdoor verwachten wij meer vraag naar ondersteuning (zorg, welzijn), bij voorkeur in of dichtbij huis. Inwoners vinden het belangrijk zo lang en zoveel mogelijk regie over hun leven te kunne houden.

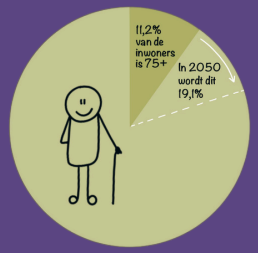
Net als zelfstandig blijven wonen, is het tegengaan van eenzaamheid en ouderenmishandeling daarom een belangrijk thema. Mantelzorgers verdienen specifiek aandacht: zij vormen een belangrijke buffer tussen informele en formele hulp. Om overbelasting of erger te voorkomen is het van belang om oog te hebben voor de vragen en ondersteuning van mantelzorgers. Als wij in staat zijn om het netwerk om een inwoner heen te stutten, dan stutten we daarmee ook de inwoner zelf.

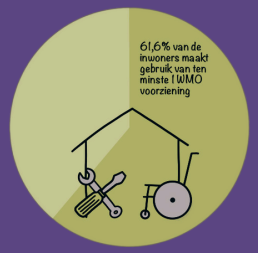
Wat staat ons te doen?
Het is niet altijd vanzelfsprekend dat inwoners op een prettige en veerkrachtige manier ouder worden. Een belangrijke opgave is hoe we passende ondersteuning kunnen blijven bieden met de beschikbare inwoners en middelen. Vooral in tijden van krapte op de arbeidsmarkt en onzekerheid over overheidsfinanciën.

We geven inwoners de kans om – ieder naar vermogen- zelfstandig te blijven, de regie in eigen hand te houden en hulp te vragen als het nodig is. Bijvoorbeeld op het gebied van gezondheid en welzijn, veiligheid, vrije tijd, woonruimte, of een zinvolle daginvulling.

We kijken met een brede blik naar de vraag en behoefte van onze inwoners. Een oplossing voor of antwoord op een vraag zit misschien niet altijd in de inzet van professionele hulp. Bij gevoelens van eenzaamheid is het bijvoorbeeld fijn om een beroep te kunnen en mogen doen op elkaar. Het spreekwoordelijke pannetje soep, kopje koffie of luisterend oor bieden.

We hebben aandacht voor preventieve zorg en ondersteuningsmogelijkheden. We faciliteren bereikbare, algemeen toegankelijke voorzieningen. Dit verbetert de kwaliteit van leven van onze inwoners. Is informele zorg of netwerkondersteuning niet voldoende? Dan zorgen we voor de inzet van professionele hulp en ondersteuning.

4.6 Veerkrachtig ouder worden

We zetten voor veerkrachtig ouder worden in op:

- preventie: het organiseren, faciliteren of anderszins stimuleren van activiteiten en voorzieningen. Hierbij sluiten we aan bij de wensen en behoeften van onze inwoners;

- samenwerking: we hebben partners nodig binnen én buiten de gemeente. Het vraagt van ons een brede blik: we onderzoeken hoe we meer met onze partners op het gebied van welzijn, gezondheidszorg etc. kunnen samenwerken. Voorbeelden hiervan zijn Welzijn op recept, Wijk-GGD; betere afstemming over financiering van zorg met het zorgkantoor en zorgverzekeraars;

- het zoeken en versterken van de samenwerking met de andere bouwstenen binnen onze gemeente: denk aan gezondere leefstijl, de sociale basis, leefbaarheid, en ook de woonzorgvisie in verband met het realiseren van voldoende en kwalitatief goede en passende woonvormen;

- de ondersteuning van mantelzorgers;

- een dementievriendelijke gemeente.

Zo dragen wij eraan bij dat al onze inwoners, waar mogelijk, veerkrachtig en zelfstandig blijven.

5. Financiën

Om de plannen uit deze visie en integrale nota uit te voeren, hebben we middelen nodig. De financiën binnen het sociaal domein staan onder druk. Niet 100% in het sociaal domein is te beïnvloeden. Er zijn factoren die buiten onze invloed liggen. Het gaat hier bijvoorbeeld om:

- de rol van de rijksoverheid bij het abonnementstarief Wmo,
- andere partijen die ook mogen indiceren voor zorg waar wij voor moeten betalen. Denk huisartsen en gecertificeerde instellingen (Gi's), ook wel derden verwijzers;
- de demografische ontwikkeling die een dubbele vergrijzing laat zien.

Daarmee staat er op voorhand spanning op de financiële vertaling van de visie naar de praktijk. We zetten zelf verschillende instrumenten in om de financiële houdbaarheid te beïnvloeden. Financiële houdbaarheid biedt de basis voor het blijvend goed kunnen uitvoeren van de taken en activiteiten in de toekomst. We beïnvloeden dit bijvoorbeeld door:

- contractering. Samen met de inkoopregio willen we meer zakelijk sturen en het professionele partnerschap met aanbieders van zorg en ondersteuning verstevigen. Dit om zorg en ondersteuning in de toekomst te blijven borgen en betaalbaar te houden.
- datagedreven werken door middel van een dashboard. Zo kunnen we continue monitoren en (bij)sturen op basis van data.

Investeren is ook nodig. We koersen voor 2024-2040 op meer preventie en inzet aan de voorkant. Hiermee willen we bereiken dat er minder, of later, een beroep wordt gedaan op duurdere zorg en ondersteuning. Op financieel vlak zijn er twee opties:

1.We gebruiken bestaande structurele gemeentelijke middelen. Of buigen deze om waar nodig.
Binnen de gemeentebegroting 2024-2027 gaat het om de programma's 5, 6 en 7. Dit zijn bij uitstek de programma's waar thema's binnen het sociaal domein onder vallen (jeugd, Wmo, welzijn, maatschappelijke dienstverlening, sport, cultuur, participatie, ...). Ook zijn er gemeentelijke middelen binnen andere programma's die raakvlakken hebben met elkaar. Denk daarbij bijvoorbeeld aan openbare ruimte en speelplaatsen, economie en onderwijs. Regelmatig zitten structureel beschikbare budgetten vast in overeenkomsten en langjarige afspraken. Daardoor zijn deze beperkt flexibel in te zetten. Ombuiging kost tijd.

2. We gebruiken tijdelijke middelen en impulsen vanuit het rijk en/of regio.
Er zijn middelen die voor beperkte tijd door het rijk worden verstrekt. Deze kunnen lokaal of regionaal ingezet worden. Deze incidentele middelen zijn bestemd voor een vast omschreven, specifiek doel. Ze kunnen dus niet zomaar ergens anders voor worden ingezet. Per uitvoeringsplan worden de financiën verder uitgewerkt.

6. Bijlagen

Bijlage 1. Participatieproces en opbrengsten

Participatieproces
We hebben het schrijven van deze visie en integrale nota opgepakt samen met onze inwoners, maatschappelijke partners, ambtenaren sociaal en fysiek domein, participatieraad, gemeenteraad en college. Op diverse wijze hebben we al deze partijen betrokken.

Inwonersavonden
Om zoveel mogelijk met inwoners in gesprek te kunnen gaan, hebben we samen met de collega's die verantwoordelijk zijn voor de woon-zorgvisie en de omgevingsvisie 3 inwonersavonden georganiseerd. Om iedereen zoveel mogelijk de gelegenheid te geven om bij te dragen hebben de inwonersavonden op 3 verschillende locaties in de gemeente Zevenaar – Giesbeek, Lobith en Zevenaar - plaatsgevonden. De opkomst was boven verwachting: 150 inwoners hebben met ons het gesprek gevoerd over 'gemeenschapszin', 'leefbare wijken en buurten', 'Veilig, zelfstandig en weerbaar ouder worden' en 'Voldoende en passende woningen'. Dit waren levendige en inspirerende avonden waar inwoners hun behoeften en ideeën met ons en met elkaar hebben gedeeld waardoor nieuwe netwerken tot stand kwamen en veel waardevolle input voor de visie.

Enquête
Vanuit het sociaal domein is samen met de collega's van de woon-zorg visie een enquête uitgezet waar op verschillende manieren – waaronder de inwonersavonden – bekendheid aan is gegeven. We hebben dit gedaan om naast de inwonersavonden een nog grotere groep inwoners te kunnen bereiken en dat is gelukt. 178 inwoners hebben de enquête ingevuld. Hiermee hebben we waardevolle feedback verzameld van onze gemeenschap, waardoor we nog meer zicht hebben gekregen op behoeften, zorgen en ideeën.

Maatschappelijke partners
Een vertegenwoordiging van 41 maatschappelijke organisaties nam deel aan een dialoogsessie over actuele ontwikkelingen en opgaven, onderlinge samenwerking en de toekomst van het sociaal domein. Expertise, praktijkervaring en de wil om samen richting en uitvoering te geven aan de vraagstukken in het sociaal domein kwamen hier samen. Er werden nieuwe verbindingen gelegd tussen partners en er bleek een grote behoefte om vaker dit soort uitwisseling te organiseren en in gesprek te blijven.

Participatieraad
De Participatieraad is een onafhankelijk adviesorgaan dat het college gevraagd en ongevraagd advies geeft over verbetering van het beleid van de gemeente op het sociaal domein. De Participatieraad is bij uitstek onze gesprekspartner als het gaat om de integrale nota. De Participatieraad heeft bijgedragen aan de dialoogsessie met maatschappelijke partners, de inwonersavonden en wij hebben de participatieraad op meerdere van hun overlegmomenten meegenomen in de ontwikkelingen en geconsulteerd.

Gemeenteraad
De gemeenteraad is geïnformeerd en betrokken via een Raadsinformatiebrief, deelname aan de dialoogsessie met maatschappelijke partners, inwonersavonden, met "de raad in gesprek – avonden" en twee raadsinformatieavonden.

College
In verschillende collegebrede middagen is het college in gesprek geweest over hoe hun verschillende portefeuilles alle van het sociaal domein uitmaken, de persoonlijke overtuigingen en passie voor het sociaal domein. Ook is gesproken over wat zij hierin belangrijk vinden, de veranderende rol van de overheid in z'n algemeenheid en specifiek die van Zevenaar en wat dit betekent voor de politiek, het bestuur en de ambtelijke organisatie.

Medewerkers sociaal domein en fysiek domein Zevenaar
Een integrale nota maak je samen met inwoners en partners én met de medewerkers die beleid maken of de uitvoering doen. In verschillende interactieve lunchsessies zijn ideeën uitgewisseld en is samen gebouwd aan de integrale nota. Door samen te creëren, is de integrale nota een gezamenlijk resultaat én zijn we eigenlijk al begonnen met het in de praktijk brengen van een andere manier van werken. Want een integrale nota vraagt een andere manier van kijken en (samen)werken.

Interne werkgroep en schrijfgroep
"Last but zeker not least", noemen we hier de interne werkgroep en schrijfgroep als dragers van de integrale nota. De werkgroep en schrijfgroep hebben enerzijds gefungeerd als toetssteen en anderzijds hebben zij de handen uit de mouwen gestoken en inhoudelijke bijdragen geleverd aan de visie en integrale nota.

Tot slot
We hebben door gerichte communicatie de doelgroep jongeren proberen aan te spreken, feit is echter dat we hen minder hebben weten te bereiken dan de andere doel-/leeftijdsgroepen. In de uitvoeringsplannen die voortkomen uit deze visie en nota zullen wij expliciet inzetten op jongerenparticipatie.

Bedankt dat u met ons hebt meegedacht!

150 inwoners deden mee aan de inwonersavonden

175 inwoners vulden de enquete in

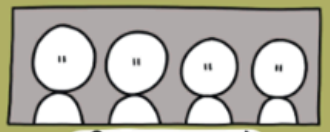
Naast u dachten mee:

41 maatschappelijke organisaties

Participatieraad

Gemeenteraad

Deze ideeën en zorgpunten gaven jullie aan ons mee:

Kom als inwoner zelf met initiatieven
Zorg als gemeente voor een aanspreekpunt / kartrekker

Wens: meer regie en betrokkenheid bij de gemeente

Community werker

Breng de voorzieningen naar mensen toe

Doe iets voor de ander

Denk niet voor maar mèt de doelgroep

Preventie

Versterken sociale verbinding

Zorg voor meer verschillende soorten activiteiten

Ontmoetingsplekken
Bestaande locaties gebruiken (school in de avond)

Buurtcoach

Zorg

Gemeente: ben meer zichtbaar, betrokken, maak keuzes en blijf communiceren

Meer vertrouwen in inwoners

Denk in mogelijkheden

Zorg voor meer personeel bij de gemeente

Eenzaamheid

Wonen op eigen erf
Grond afstaan voor bijvoorbeeld starters

Stimuleren starterswoningen

Betere medewerking bouwplannen

Voldoende bankjes

Knarrenhof

Openbaar vervoer van Ijsseldorpen naar Zevenaar moet via Westervoort

Levensloopbestendige woningen

Huisvesting voor pre-mantelzorg

Aandacht voor verduurzamen

Wonen

Overdag ben ik als enige in de straat thuis, ik voel me dan niet veilig

Woningcoach rondom verhuizen

Mix jong en oud

Flexibiliteit woningaanpassingen

Zorg voor goed groenonderhoud waardoor de stoepen veilig begaanbaar blijven

Zelfstandigheid

Hofjes

We nemen dit mee met het opstellen van de woonzorgvisie en de visie sociaal domein

Bijlage 2. Landelijke en regionale ontwikkelingen

Het sociaal domein is volop in beweging, ook in Zevenaar. De manier waarop wij zaken zoals zorg, ondersteuning en participatie regelen, verandert. We handelen we niet alleen, maar in de context van landelijke ontwikkelingen, regionale samenwerkingen en specifieke lokale uitdagingen.

Landelijke ontwikkelingen

Het Rijk en de VNG ontwikkelen volop en stellennieuwe kaders. Dit betekent voor Zevenaar dat wij ook moeten blijven doorontwikkelen op de veranderende situaties. Zo is de Hervormingsagenda Jeugd in 2023 gepresenteerd, net als het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA).

Daarnaast krijgen gemeenten in regioverband verschillende verantwoordelijkheden in het Integraal Zorg Akkoord (IZA). In de regio worden op dit moment afspraken gemaakt hoe de zorg toekomstbestendig en passend blijft.

De beweging van zorg naar gezondheid staat centraal in twee belangrijke akkoorden, het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA)[1]. Deze benadering richt zich op preventie en verbeterde samenwerking tussen zorg en het sociaal domein om onnodige zorg te vermijden en over te gaan naar passende zorg. De nadruk ligt op het versterken van de sociale basis, het aanpakken van gezondheidsproblemen en het bevorderen van gezonde leefomgevingen. Gemeenten, zorgaanbieders, scholen en andere organisaties werken samen om dit te realiseren.

GGD-en en andere kennispartijen fungeren als partners voor gemeenten door ondersteuning te bieden bij het implementeren van preventieve interventies en kennisuitwisseling. Het streven is meer verbinding tussen het sociaal domein, eerstelijnszorg en publieke gezondheidszorg, waarbij iedereen bijdraagt aan een samenhangend en toegankelijk aanbod van preventie in de wijk.

De toenemende vergrijzing, wachtlijsten en toenemende kosten in de zorg en de personeelstekorten in alle sectoren en afnemend vertrouwen in de overheid zorgen voor een continue druk op het lokale ondersteuningsstelsel. VNG en Divosa beschrijven in een gezamenlijk stuk de volgende drie maatschappelijke opgaven in het sociaal domein[2]:

- bestaanszekerheid herstellen;
- kansengelijkheid vergroten;
- gezond leven makkelijker maken.

[1] https://www.zonmw.nl/nl/sociaal-domein
[2]2 de-winst-van-het-sociaal-domein_def.pdf (vng.nl)

Verder wordt landelijk gestreefd naar een inclusief sport- en beweegaanbod voor iedereen, waarbij verschillende programma's worden ingezet om sportparticipatie te bevorderen, met aandacht voor aandachtwijken en lage sociaaleconomische status. Dit sluit aan bij beleidskaders zoals het Nationaal Sportakkoord en lokale sportakkoorden, met ondersteuning van buurtsportcoaches.

Tenslotte is de huisvesting van doelgroepen een blijvende uitdaging. Ook in de gemeente Zevenaar. Met de oorlog in Oekraïne zal dit voor de komende tijd ook nog een belangrijke uitdaging blijven.

Regionale ontwikkelingen
De gemeente Zevenaar kent 30 officiële samenwerkingsverbanden in de regio. Belangrijke regionale partners voor het Sociaal Domein zijn[1]:

- Modulair gemeenschappelijke regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR)
- Regionale Sociale Dienst (RSD) de Liemers
- Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)
- Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
- Veiligheid- en gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
- Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten
- Stichting Veilig Thuis

Op dit moment vindt een aantal belangrijke regionale ontwikkelingen plaats.

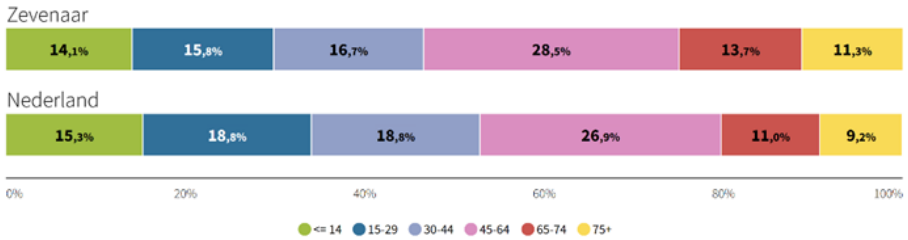
- Voor de uitwerking van het Integraal Zorgakkoord (IZA) worden regionale afspraken gemaakt over het verder versterken van de samenwerking in de zorg.
- In een nieuwe bestuursopdracht voor RSD de Liemers zijn de nieuwe speerpunten voor komende jaren bepaald.
- Het uitwerken van de Hervormingsagenda Jeugd wordt regionaal opgepakt. Waarbij o.a. aandacht is voor het verbeteren van inzicht in het functioneren van het jeugdstelsel met data en monitoring.
- Er wordt regionaal gewerkt aan de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur Midden-Gelderland. Er is een herijking in voorbereiding van de visie, ambitie en scope van de arbeidsmarktregio om te komen tot een toekomstbestendige arbeidsmarktdienstverlening.
- Van beschermd wonen naar beschermd thuis. Vanaf 1 januari 2025 zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor het beschermd wonen van hun eigen inwoners. In 2021 heeft de gemeente Zevenaar in samenwerking met centrumgemeente Arnhem en de regiogemeenten de Kadernota Samen aan Zet opgesteld.
- Doel van de nota is een transformatie in gang te zetten waardoor beschermd wonen en maatschappelijke opvang veel meer lokaal en in de wijk worden georganiseerd. Kwetsbare inwoners - inwoners met verstandelijke beperkingen, psychische en of psychosociale problemen kunnen door deze transformatie zo zelfstandig mogelijk wonen en onderdeel uitmaken van de samenleving. De komende jaren moet in iedere gemeente extra woonruimte worden gecreëerd om deze inwoners zelfstandig of kleinschalig te kunnen huisvesten. Vervolgens is ook een sterke, ondersteunende lokale sociale infrastructuur met toegankelijke preventieve voorzieningen en een veerkrachtige omgeving van belang.

[1] http://www.regioatlas.nl

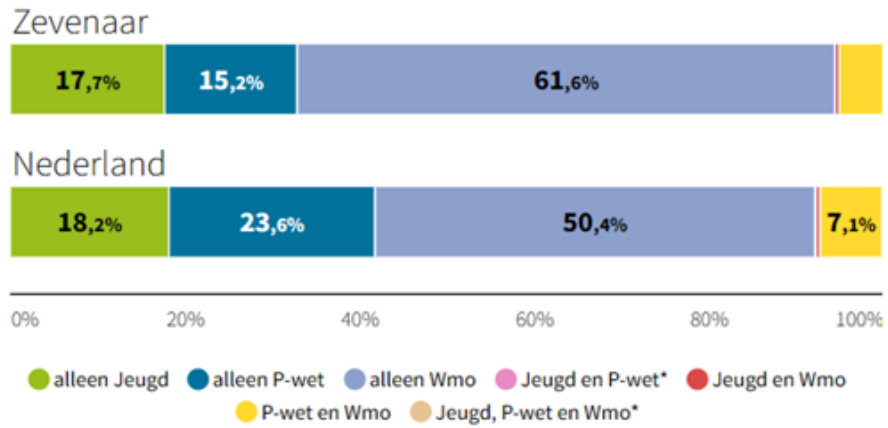
Bijlage 3. Kerncijfers Zevenaar 2023

Samenstelling bevolking

Inwoners naar leeftijdsgroep

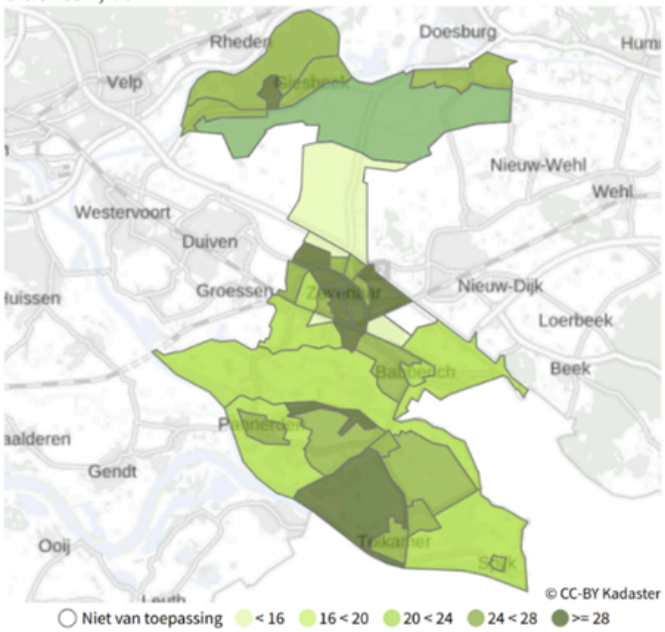
Cliënten naar soort voorziening en combinatie

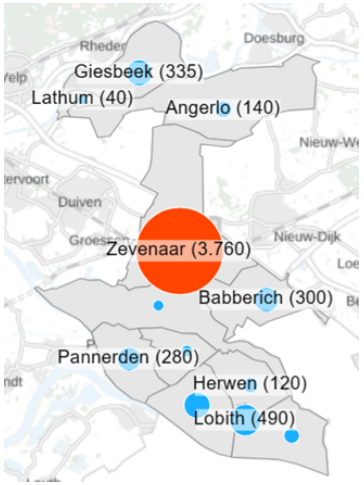
Aantal ouderen per wijk

Inwoners van 65 jaar en ouder

Buurten, %

De verdeling van het aantal cliënten met een voorziening per gebied

Bijlage 3. Kerncijfers Zevenaar 2023

Kerncijfers sociaal domein

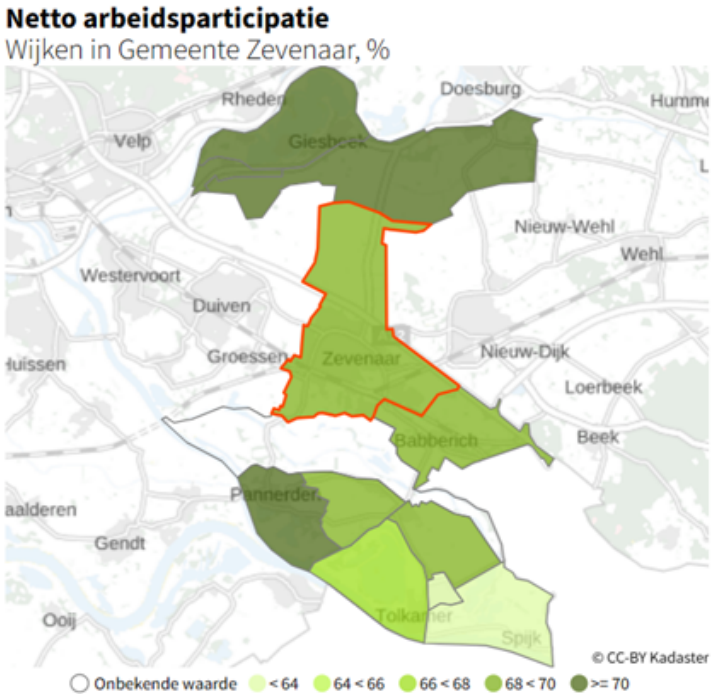
Thema	Zevenaar	Nederland
Persoonlijk		
Eenzaamheid	46.1 %	47%
Levensverwachting	81,8 jaar	81,6 jaar
Overgewicht	56,9%	49,4%
Voldoende beweging	52,5%	50,4%
Aandeel niet sporters	53,6%	49,2%
Zorg		
Jongeren met jeugdhulp	13,4%	11,1%
Huishoudens met één of meer regelingen	13%	13%
Hulp bij huishouden	4,3%	2,8%
Hulpmiddelen en diensten	5,3%	4,1%
WMO-arrangementen	8,3%	6,5%
Mantelzorg verleners	16,6%	13.5%
Gebruik van wijkverpleging	4,1%	3,4%
Valongevallen 65+ met ziekenhuisopname	134 per jaar	142 per jaar

Leeftijdscategorie	2023	2050
0-14	6400	6800
15-29	7040	6490
30-44	7580	7810
45-64	12.780	12.580
65-74	6200	5480
75+	5050	9220

Kerncijfers bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid	Zevenaar	Nederland
Kinderen in uitkeringsgezinnen	4%	6%
Huishouden met problematische schulden	7,6%	7,9%
Werkloze jongeren	2%	2%
Werkloosheid	3,4%	3,5%
Huishoudens met een laaginkomen	8%	10%
Personen met uitkering	2,5%	3,4%
Aandeel huishoudens met bijstand	3,6%	4,8%

Arbeidsparticipatie in Zevenaar

Bijlage 4. Sociale basis per levensfase en verbinding met andere beleidsvelden

Sociale basis per levensfase

In de onderstaande tabel geven we een overzicht van de sociale basis waarin een duiding wordt gegeven van gemeentelijke invloed/taken op enkele grote levensdomeinen gekoppeld aan levensfasen van inwoners. Het betreft opbrengsten vanuit dialoogsessies en gehouden enquêtes.

	Wonen/omgeving	School/werk	Vrije tijd	Overig
Voorschools	Speelplaatsen, ontmoetingsplaatsen voor ouders, woonerven/hofjes	Consultatiebureau (bereik, signalering en verwijzing), kinderopvang (idem)	Speelplaatsen, zwembad, sport en cultuur, bibliotheek, kinderboerderij, etc.	Inzet op sterk ouderschap, ouders helpen ouders en vroegtijdige signalering, aandacht voor voorbeeldgedrag
Basisschool-leeftijd	Speelplaatsen, ontmoetingsplaatsen voor ouders, woonerven/hofjes, veilige routes voor lopen en fietsen	School als ontmoetings- en vindplaats, school ook als leerplaats van burgerschap, diversiteit, sociale vaardigheden en veerkracht; interschoolse contacten opdoen bijvoorbeeld door sportdagen en happenings; hier wordt de basis gelegd voor kennis, respect en begrip, cruciaal om onderwijsvoorzieningen in de kernen in stand te houden	Verenigingen, buitenruimte, scouting, speelplaatsen, zwembad, sport en cultuur, bibliotheek, kinderboerderij, kinderwerk, etc.	Inzet op sterk ouderschap, ouders helpen ouders en vroegtijdige signalering, aandacht voor voorbeeldgedrag
Middelbare schoolleeftijd	Ontmoetingsplaatsen voor jongeren, veilige routes voor lopen en fietsen, beleefroutes (AI?)	Goed onderwijsaanbod in de gemeente, waarbij ontmoeting van culturen en niveaus gefaciliteerd wordt; waardering van 'lager' onderwijs en diversiteit; intergenerationeel	Beweegbeleving en ontmoeting in de buitenruimte, verenigingsleven, zwembad, sport en cultuur, bibliotheek, passend jongerenwerk voor een veilig en klein steuntje, mediawijsheid,	De mentale weerbaarheid van jongeren versterken, dit is een basis voor hun hele verdere maatschappelijke carrière

Jongvolwassenen	Passende woonruimte voor behoud van deze inwoners	Deels zal deze groep elders schoolgaan en/of werken, waardoor aandacht nodig is voor verbinding met het thuisfront; inzet op koppelingen voor stage e.d. – onderdeel laten blijven van de samenleving	Verenigingsleven, (uitgaans)voorzieningen, recreatie, ondersteuning om de weg in de regelgeving en samenleving te vinden	Aandacht voor mentale weerbaarheid en gezondheid en binding met de gemeente/gemeenschap
Volwassenen	Passend kunnen wonen, met aandacht voor ontmoeting en verbinding	Stimuleren werkaanbod in alle sectoren en segmenten; aandacht voor zinvolle dagbesteding voor niet-werkenden; aansluiten bij maatschappelijke en technologische ontwikkelingen; aandacht voor kernspecifieke ontwikkelingen (denk aan sluiting agrarische bedrijven)	Verenigingen; veilige routes die uitnodigen tot beweging en ontmoeting; voorzieningen in de kernen (levensbehoeften); kunst en cultuur; recreatiemogelijkheden; aandacht voor vervoer; bestaanszekerheid	Aandacht voor mengen van culturen en kweken van begrip; weerbaarheid en mentale veerkracht
Ouderen	Passend kunnen wonen, met aandacht voor ontmoeting en verbinding; levensloopbestendig en doorstroming; mogelijkheden voor (pre)mantelzorgwoningen	Maak gebruik van de kennis, kunde en levenservaring voor intergenerationele uitwisseling;	Verenigingen en ontmoetingsruimten; sport en spel; voorzieningen nabij; korte en lichte ondersteuning door betekenisvolle mediairs; ondersteuning voor mantelzorgers	Ouderenconsultatiebureau; zorg en ondersteuning wanneer nodig; korte lijnen en maatwerk

Sociale basis en verbinding met beleidsthema's

Bijlage 5. Verbinding met andere (nieuwe) visies

Tegelijk met deze nota ontwikkelt de gemeente de woon-zorgvisie en de omgevingsvisie. Alle drie nota's hangen nauw met elkaar samen. Dat is dan ook de reden waarom wij verbindende thema's centraal hebben gesteld tijdens de inwonersavonden. De woon-zorgvisie, omgevingsvisie, het onderwijskansenbeleid en de visie op dienstverlening lichten wij kort toe.

Woon-zorgvisie
Vanuit het Rijk is aangegeven dat elke gemeente een woonzorgvisie moet opstellen. Met de woonzorgvisie wordt de basis gelegd voor verdere prestatieafspraken en/of een toekomstbestendig uitvoeringsprogramma waarin concreet is vastgelegd welke plannen wanneer worden uitgevoerd om te voorzien in wonen, zorg en welzijn voor ouderen en andere aandachtgroepen. Onder deze aandachtgroepen wordt verstaan: uitwonende studenten, dak- en thuisloze inwoners, inwoners met sociale of medische urgentie, statushouders, inwoners die uitstromen uit een intramurale situatie (zware zorgvraag), arbeidsmigranten, woonwagenbewoners en Oekraïense ontheemden.

Het doel voor Zevenaar is om de twee huidige woonvisies te vernieuwen om zo te komen tot een strategische (ontwikkelings)visie op het gebied van wonen en zorg, waarin is opgenomen hoe de gemeente de komende jaren invulling gaat geven aan het woonzorgbeleid. Dit met de inbreng van het maatschappelijk veld en professionals op het gebied van wonen en zorg. Zo werken we samen aan de visie op volkshuisvesting in de gemeente Zevenaar en de regio.

In de woonzorgvisie wordt onder andere nader ingegaan op de volgende aspecten:

- Wonen en huisvesting voor de aandachtgroepen
- Duurzaamheid en levensloopgeschiktheid van woningen
- Kwaliteit van de bestaande voorraad verbeteren om te voorzien in de veranderde woonvraag om een aantrekkelijke gemeente te blijven
- Ruimtelijke vertaling van behouden en verbeteren van de leefbaarheid in de wijken en kernen.
- Beschikbaarheid en betaalbaarheid van de (sociale) huursector
- Bij nieuwbouw rekening houden met de verschillende vormen van wonen, zoals flexwonen of tiny houses.

Voldoende passende huisvesting is ook nodig voor de persoonlijke sociale basis, daarom werken wij met de visie nauw samen om tot optimale keuzes en dienstverlening naar de inwoners te komen.

Omgevingsvisie
We streven met de omgevingsvisie naar een visie die zowel uitnodigend is, inspireert en verbindt en tegelijkertijd duidelijk is over wat waar kan. Hiermee willen we richting geven aan ruimtelijke ontwikkelingen. Maar dan alleen waar goede kansen liggen om een bijdrage te leveren aan ambities zonder afbreuk te doen aan de eigen kwaliteiten en identiteit.

In de omgevingsvisie beschrijven wij de opgaven en ambities die wij in de gemeente willen realiseren. Voorbeelden kunnen zijn het verbeteren van mobiliteit, het behoud en ontwikkelen van een aantrekkelijk groen landschap of richting geven aan een woningbouwopgave. Ook grote actuele opgaven vanuit bijvoorbeeld het Klimaatakkoord en andere 'global goals' (doelen op wereldwijd niveau) krijgen een plek in de omgevingsvisie.

Daarnaast wordt gekeken hoe keuzes in de fysieke omgeving kunnen bijdragen aan het realiseren van opgaven uit het sociaal domein. Een voorbeeld is meer ruimte voor beweging en ontspanning in de buitenruimte.

De inrichting van de fysieke leefomgeving beïnvloedt ook de leefbaarheid en het werken aan een sociale basis. Denk bijvoorbeeld aan het hebben van voldoende bankjes in de openbare ruimte of voldoende busverbindingen naar de kernen. Daarom werken we ook met deze visie nauw samen en zullen elementen uit deze visie een plek krijgen in de omgevingsvisie. Juist om de samenhang te benadrukken.

Visie op dienstverlening
Op dit moment is de visie op dienstverlening Samen Sterker 2024-2028 in ontwikkeling, welke begin 2024 opgeleverd wordt. Met dienstverlening bedoelen we 'Alle vormen van contact tussen inwoners, bedrijven of instellingen en de gemeente'.

Dienstverlening gaat dus niet alleen over wat we leveren, maar ook hoe we dat leveren en wanneer. Dat betekent dat deze visie niet alleen iets zegt over hoe we het aan de voorkant vormgeven via kanalen zoals de balie, de telefoon en de website, maar het óók richting geeft aan hoe we (integrale) processen en systemen inrichten.

Dienstverlening is dus geen apart domein of iets dat gebonden is aan bepaalde afdelingen; het is een organisatie overkoepelend onderwerp. Het is belangrijk om een compleet beeld te hebben, weet te hebben van wat 'de ander' binnen de organisatie voor de inwoner of ondernemer doet/regelt en zo samen van betekenis te zijn.

Ook zijn er meerdere integrale thema's, zoals digitalisering, heldere taal en innovatie, waarbij we alleen door afdeling overstijgend te werken, het goed kunnen regelen voor onze inwoners en ondernemers.

Visie op dienstverlening: 'Samen Sterker 2024-2028' is als volgt:
'U ontvangt van ons service op maat, waarbij wij gastvrij en verbindend werken!'

De focuspunten (service op maat, gastvrij, verbindend) die we in 2018 hebben vastgesteld passen nog steeds bij de actuele ontwikkelingen.

ZEVENAAR